ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3700

ՇԱԲԱԹ 2 ՅՈՒՆԻՍ 1884

Ն. Տ. 14 ՅՈՒՆԻՍ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին կ. Պոլսոյ համար 10 մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » կ. Պոլսոյ » 3 »
Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Տանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար գին տակարկութիւն կը լինի

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱԶ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

40 ՓԱՐԱԶ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որեւիցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի կ. Պոլիս Բիզա փաչա եօղուշը, Շարդ Զարշըսը թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։

Ճանաչուած ծախքը չվերադարձուած նամակ չընդունուիր։

Ձգուած նամակ, յօդուած, եւայլն եւս չեն տրուիր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՅԺՄԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 2 ՅՈՒՆԻՍ

ԽՄԲԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Մայրաքաղաքիս Հոլանտական դեսպան Պ. Ժոնքիր Ռոտոլֆ Վոն Բէսթել, որ վերջին օրերս Սթոքհոլմի Հոլանտական դեսպան անուանած է, հինգշաբթի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ և իւր հրաժեշտի ողջոյնը տուաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան։

——

Իսթէրն Էքսբրէս կը կարծէ գիտնալ թէ Նախարարաց խորհուրդն իւր հինգշաբթի աւուր նստին մէջ Եգիպտական խնդրով և Սերպօ-Պուլղարական ծանուցեալ վէճով զբաղեր է։

Նիստէն յետոյ, Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա կայսերական պալատն երթալով՝ Վեհ. Սուլթանին ներկայացեր է։

——

Աւստրիոյ կայսրն Ֆրանչիսկոս Յովսէփայ պատուանշանին Գ. կարգը շնորհեց մայրաքաղաքիս Աւըստրիական դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Քալի։

——

Թարիգ կը ծանուցանէ թէ Երեքշաբթի Գիշեր Սիլիվրիի հեռագրատան վրայ կայծակ իյնալով, շէնքն ամբողջապէս այրեր է։

——

Քարբերդի Նորընտիր կուսակալ Հաճի Հասան պէյ այսօր յիւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

——

Սէլանիկէն մայիս 22 թուով եկած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Թիմուր-Հիսարի գաւառակին գիւղօրէից մէջ կարկուտ տեղալով՝ մեծ վնաս հասուցած է հնձոց։

——

Վեհ. Սուլթանն, իւր հպատակաց բարեկեցութիւնն անդադար բարւոքելու փափաքաւ, հրամանագիր մը հանած է, որով կը հրամայէ արքունի բժշկական վարժարանի վարչական խորհրդին, որպէս զի այսուհետեւ մանրամասնօրէն հսկէ Կ. Պոլսոյ հասարակութեան ստացած և Օսմ. բանակին ու պետական զանազան հաստատութեանց մատակարարուած նպարեղինաց տեսակին վրայ։ Հետեւապէս, արքունի բժշկական վարժարանին տնօրէնութիւնն յանձնախումբ մը կազմած է, որ քանի մը նստերէ յետոյ տեղեկագիր մը պատրաստելով՝ Ներքին գործոց Նախարար Բարձր. Լահէվ փաշայի ներկայած է։ Ն. Բարձրութիւնն, որ Վեհ. Սուլթանին հրամաններն արագապէս ի գործ դնելու հոգ կը տանի, արդէն սկսած է քննել այս տեղեկագիրը։

Կը յուսացուի թէ քանի մ'օրէն պիտի փակուին մայրաքաղաքիս մէջ և շրջակայները գտնուող և կեղծ կարագ պատրաստող 300 էն աւելի գործարաններն, որոց արտադրութիւնք ժողովրդեան չքաւոր դասն և մանաւանդ տերութեան զօրքը կը թունաւորեն։ Արքունի բժշկական վարժարանի խորհուրդն իւր տեղեկագրին մէջ ներքին գործոց Նախարարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրած է նաեւ կարագ մ'ուրիշ խարդախութեանց վրայ։

——

Սպանիական դեսպան Քոէլլո կոմսն երէկ Պրուսայի ջերմուկներն ուղեւորեցաւ։

——

Ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ հրաման ըներ է իւր ստորադաս պաշտօնէից, որպէս զի ամեն ջանք ի գործ դնեն մաքսանենգները ձերբակալելու համար։ Նորին վսեմութիւնն այս առթիւ համաձայներ է ծխախոտի Բէժիի վարչութեան հետ, և յոյս կայ թէ ոստիկանութեան նախարարին աշխրութեան շնորհիւ՝ մաքսանենգութիւնը կ'անհետանայ ի մօտոյ։

——

Սելամլըքի արարողութիւնն երէկ ըստ սովորութեան Պէշիքթաշի մզկիթին մէջ կատարեցաւ։ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա, դատական գործոց նախարար Հասան Ֆեհմի փաշա, առեւտրական գործոց նախարար Սուպհի փաշա երեկի աւուր մեծ մասը կայսերական պալատան մէջ անցուցին։

——

Աղրիանուպոլսէն կը գրեն թէ աղջկանց համար Բիւշտիէ վարժարան մը շինուիլ սկսեր է։ Նոյնպէս հրդեհներու հսկողութեան համար աշտարակ մը շինելու և վերջին օրերս այրած թաղապետական հիւանդանոցը վերանորոգելու ձեռնարկուեր է։

——

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Բ. Դուռը Ռուսիոյ պատերազմական տուգանաց վճարման յատկացեալ տասանորդի տրոց հասոյթին մէջ տեսնուած 200.000 ոսկւոյ բացը գոցելու հարկը ճանչած է, որովհետև տասանորդէն գոյացած արմատքն անկարելի եղած էր վաճառել։ Ցար տիւ Պոսֆոր իւր երեկի թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ այս խնդրոյ վրայ.

«Ռուսական դեսպանին պահանջմանց վրայ, Նախարարաց խորհուրդն ի քննին առեր է այս խնդիրն և երկարօրէն վիճաբաներ է անոր վրայ։ Քանի մ'առաջարկութիւնք քննուեր են, բայց նախարարք չեն կրցեր որ և է որոշման մը գալ։ Վերջապէս, ելմտական գործոց նախարար Միւնիր փաշա առաջարկեր է Բ. Դրան չը փութացնել արմատաց վաճառումն, ըստ որում ներկայ ժամանակն անյարմար էր գնոց անկման պատճառաւ, այլ 200,000 ոսկի հնչուն դրամ վճարել Օսմ. կայսերական Պանքային և արմտիքները պահել յառաջիկայ տարւոյ 350,000 ոսկւոյ տարբերութիւնն պական ամբողջացնելու համար։ Միւնիր փաշայի կարծեաց, եթէ Բ. Դուռն այս տարեկան տարբերութիւնն ընդունէր, յառաջիկայ տարւոյ մէջ նոր բացի մ'առնչ չպիտի գտնուէր։ Այս առաջարկ նախարարաց խորհրդոյ վերջին նստին մէջ վիճաբանուեր է, բայց որ և է որոշում չէ տրուեր, ըստ որում մեծ դժուարութիւն կայ 200,000 ոսկին գտնելու, առանց կառավարական զանազան պաշտօնատանց ելմտացոյցները նորէն փոփոխելու»։

——

Իսթէրն Էքսբրէս կը ծանուցանէ թէ ազատ թղուեր են այն Հայ գործաւորք, որք Կորնթոսի պարանոցին բացման աշխատութեանց մասնակցելու մտօք մայրաքաղաքէս մեկնած ժամանակ ձերբակալուած ու բանտարկուած էին ոստիկանութեան կողմէ։

——

Հռոմէն եկած վերջին լրոց նայելով, Իտալական նաւախումբ մը ի մօտոյ արեւելեան ջուրերը պիտի գայ և Օսմ. նաւահանգիստները պիտի այցելէ, մասնաւորապէս Զմիւռնիա։

——

Մեծ կղզիէն կը գրեն Մօնիթէօր Օրիանթալի թէ կառավարիչ Մուսթաֆա պէյ հրաւիրեր է բնակիչներն որ այսուհետեւ դրօշակ չպարզեն իրենց տուներուն վրայ։ Անօրէնութեան պատճառներ կը թուին այն զօրս օթեւանպատը և առանձնաւորը ի գործ դրած են։ Կղզւոյն անգլիացի բնակիչք՝ այս արդելքը տարօրինակ գտնելով, երէկ առաւօտ ազգային դրօշակը պարզեր են իրենց տուներուն վրայ։

——

Երեքշաբթի գիշեր պատահած բուռն փոթորկին պատճառաւ բազմաթիւ ծովային արկածոց լուրեր կը լսուին։

——

Ցունաստանի արքայական դերդաստանն յունիս 6 ին Վիէննա հասնելով, երկաթուղւոյ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Հելլենական դեսպանատան պաշտօնատարաց կողմէ։ Կ'երեւի թէ Գէորգ թագաւորն, իւր ուղեւորութեան հիմնագիրը փոխելով, անմիջապէս Բեդրպուրկ չէ ուղեւորած, այլ ուզած է Վիէննայի արքունեաց ևս այցելութիւն տալ։ Աւստրիոյ կայսրը նոյն օրն այցելութիւն տուաւ Գէորգ թագաւորին Օթել-Էնբերիալի մէջ. կէս օրէն յետոյ ալ Գէորգ թագաւորը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսեր և յունիս 7 ին Վիէննայէն մեկնեցաւ ի Բեդրպուրկ։

——

Իտալիոյ երեսփ. ժողովոյ յունիս 7 ի նստին մէջ, Պ. Պրանքա հարցուց թէ Իտալական բանակը պատրաստ էր ամեն արտաքին պատահականութեանց դէմ դնելու։

Նախարարապետ Պ. Մանչինի իւր նախընթաց յայտարարութիւնները կրկնելով ըսաւ թէ իւր աշխարհավարութիւնը խաղաղասիրական է։ կառավարութիւնը կը շարունակէ աստիճանաբար կազմաւորել բանակն։ Եթէ հարկ լինի պաշտպանել հայրենիքը, նորա պատիւն ու շահերն, ինք առաջին պիտի լինի կոչում ընել բանակին, որոյ ընթացքն արժանի պիտի լինի իւր փառաւոր աւանդութեանց։

——

Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ գնդապետ Ահմէտ պէյ, որ Եմենա գնացած էր Սաքս-Մէնինկէնի գահաժառանգ իշխանն ընդունելու համար, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

——

Հռչակաւոր վաղող Պ. Պարկոսի երէկ դարձեալ վազելու փորձեր ըրաւ ի ներկայութեան Վեհ. Սուլթանին, և երկու ջրանկրաց հետ մրցեցաւ։ 3/4 ժամու մէջ Պ. Պարկոսի երկու հազարամէթր անցաւ ջրանկիրներէն։ Վեհ. Սուլթանն իւր գոհութիւնն յայտնեց և պարգեւ մը տուաւ Պ. Պարկոսի, որ Ստեսա երթալէ առաջ քանի մը ներկայացումներ ալ պիտի տայ։

——

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ճերիտէի Հաւատիս իւր այս աւուր թուով հրատարակած է այն խորին հնոյսները, զոր Սուլթան Ապտ-իւլ-Մէճիտ ուղղած է իւր մեծ վէզիրին և Ներքինապետին՝ մեր Օգոստ. Սուլթանին ծնունդը ծանուցանելու համար։

Այս պաշտօնագիր 1258 Շէվվալ 17 թուականը կը կրէ և կը հրամայէ որ 7 օր շարունակ հինգ թընդանօթ արձակուի, բոլոր նախարարաց և պետական աստիճանաւորաց ապարանները զարդարուին երփներանգ կանթեղներով, ինչպէս նաև մասնաւորաց տուներն, եթէ կուզեն։

——

Գաւառներէն եկած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին հանդէսն ամեն տեղ շքեղապէս տօնուեր է և լուսաւորութիւնք եղեր են։

——

Ոստիկանութիւնն հինգշաբթի օրը Գասըմ-փաշայի թաղին մէջ վեց ծածուկ գինետուն երեւան հանեց, և անոնց տէրերը ձերբակալեց, երեքշաբթի օրն ալ Ղալաթիա Քիւրէքճիլեր պաշի կողմը վաճառատան մը վրայի սենեակը կոխելով, քանի մը խաղամոլներ ձերբակալեց, որոց միոյն վրայէն քանի մ'անգլիական կեղծ ոսկիներ գտնուեցան։

——

Անգլիական կառավարութիւնն որոշեր է յանձնախումբ մ'անուանել՝ Պարսկաստանի, Ռուսիոյ և Աֆղանստանայ միջև սահմանագծելունները գծելու պաշտօնով, աջակցութեամբ Ռուսական յանձնախմբին։

Գապուլի Էմիրը դիտաւորութիւն յայտներ է Հերաթ քաղաքն ամրացնելու, բայց Հնդկաստանի կառավարութիւնն խմացուցեր է անոր թէ ինք չկրնար օգնել իրեն՝ այս ձեռնարկին մէջ։

——

Ժամանակէ մ'ի վեր, կ'ըսէ Թարիդ, կասկածելի մարդիկ կը թափառին Տիպրէի (Ալպանիա) շրջակայները՝ ժողովրդեան մէջ անհամաձայնութիւն ձգելու և միտքերը գրգռելու համար։ Քաղաքին բնակչաց ազդեցիկ մասն, այս մեղապարտ մեքենայութիւններն իմանալով՝ զինուորական հրամանատար Օսման փաշայի դիմեր և խնդրեր է, որ միջոցներ ձեռք առնու արգիլելու համար այս ծածուկ պատուիրակաց մեքենայութիւններն, որք հակառակ են տերութեան շահուց։

——

Սթամպուլ լրագիրն իւր երեկի թուով ընդարձակ տեղեկութիւններ տուած է Տիկին Տէտէեանի թունաւորման պարագայից վրայ։ Կ'երեւի թէ Տիկին Տէտէեան այս չորրորդ անգամն էր որ ինքզինք թունաւորելու փորձ կը փորձէր։ Առաջին անգամ 1881ին Փարիզի մէջ ինքզինք թունաւորած է +ԷՐՕՖՈՐՄ+ Փարիզի մէջ հանրածանօթ լուսանկարիչ Պ. Ժաքոթէն, որ տան բարեկամներէն մին էր, այս անձնասպանութեան ականատես վկայ լինելով, անձամբ գնացեր բժիշկ բերեր է, որոյ շնորհիւ Տիկին Տէտէեան բժշկուեր է քանի մ'օր անկողնոյ ծառայելէ յետոյ։ Երկրորդ թունաւորութիւնը պատահած է Անգլ. Էնլը Լայն ընկերութեան Պոլիվեան շոգենաւին մէջ, որ 1881 յունիս 4ին Լոնտարայէն մեկներ է, և որոյ մէջ կը գտնուէր Տիկին Տէտէեան։ Յունիս 6ի գիշերը բաւական քանակութեամբ +ԷՐՕՖՈՐՄ կներ և յուսահատական վիճակի մը մէջ ինկեր է։ Առաւօտեան դէմ ամուսինն արթննալով տեսեր է որ իւր լծակցին բերանը փրփրած էր և հոգեվար վիճակի մէջ կը գտնուէր, յուսահատական ճիչեր բարձեր է։ Շոգենաւին Տոքթորն, ուրիշ ուղեւորաց տոքթորի մ'աջակցութեամբ և մեծ դժուարութեամբ յաջողեր է դարմանել զՏիկին Տէտէեան։ Անձնասպանութեան երրորդ փորձը 1883 յունիս ամսոյ մէջ տեղի ունեցած է ի Վիէննա։ Տիկին Տէտէեան այս անգամ ոչ թէ քլորոֆորմի միջոցաւ, այլ դաշտանի միջոցին, կշտապինդ նախաճաշ մ'ընելէ անմիջապէս յետոյ։ տաք բաղնիք մ'երթալով ինքզինք սպանելու ուզած է։ Այս վիճակի մէջ տաք ջուրը մտեր և քիչ մ'ալ քափուր կլներ է։ Բաղնիքին մէջ ծառայող կանայք բաւական ժամանակ անցնելէ յետոյ, սենեկին դուռը կը բանան և անկենդան վիճակի մէջ կը գտնեն զՏիկին Տէտէեան, բայց բարեբաղդաբար գլուխը լոգարանէն դուրս կախուած։ Անմիջապէս բժիշկ մը բերուելով, կը յաջողի փսխել տալ ինչ որ Տիկին Տէտէեան կերած էր, և այսպէս կ'ազատէ նորա կեանքն։ Անձնասպանութեան այս երրորդ փորձէն յետոյ, Տիկին Տէտէեան փափաքեր է ուղեւորութիւն մ'ընել և խոստացեր է ոչ ևս ինքզինք սպաննել, եթէ Կ. Պոլիս տարուի. և արդարև անցեալ օգոստոս 21 ին իւր ամուսնոյն հետ մայրաքաղաքս եկեր է։ Վերջապէս անցեալ ապրիլ 30 ի գիշերը սովորականէն մէկ ժամ առաջ իւր սենեակը ննջելու կ'երթայ, և իւր ամուսնոյն այն դիտողութեան թէ ինչո՞ւ այնչափ կանուխ կը պառկէր, կը պատասխանէ թէ առջի երիկուն չեր կըրցած ննջել։ Տէտէեան էֆէնտի քանի մը լրագրաց ընթերցումէն յետոյ, ինք ևս ննջելու կ'երթայ, և իւր կնոջ սենեակին առջեւէն անցած պահուն հեծութիւն մը կը լսէ. դուռը կը զարնէ, բայց պատասխան չստանար և հեծութեան ձայները կ'սկսին հետզհետէ բարձրանալ։ Սպասաւորք արթննալով, Տէտէեան էֆէնտիի հետ փորձ կը փորձեն դուռը խորտակել, զոր Տիկին Տէտէեան կանխաւ հոդ տարած էր ամրապէս փակելու։ Ցետ բաղում աշխատանաց դուռը բացուելով, ողեկուր տեսարան մը կը պարզուի Տէտէեան էֆէնտիի առջև։ Տիկին Տէտէեան գետինը տարածուած էր իւր բաց դարանին առջև, գրեթէ շանթահար, բերանը փրփրած, աչքերը գոց և ուժաթափ։ Ամուսինն, որ քանիցս ներկայ գտնուած է իւր կնոջ անձնասպանութեան փորձերուն, առանց ժամանակ կորուսանելու որոշացուցիչ դեղեր կուտայ անոր և ձէթով խառնած դաղջ ջուր կը խմցունէ, բայց ի զուր, զի թոյնն իւր ժահացու ազդեցութիւնն ըրած էր։ Տէտէեան էֆէնտի իւր կնոջ սենեկին մէջ նամակ մը կը գտնէ, յայտարարող թէ ոչ ևս կ'ուզեր ապրիլ, թէ կը ցաւէր իւր որդւոյն վրայ, բայց չեր կրնար և չեր ուզեր ապրիլ, զի իւր տառապանքն անտանելի և աննկարագրելի էր։

Ի վերջոյ ներում կը խնդրէր իւր ամուսնէն այն ցաւոց համար զոր անոր կը պատճառէր իւր անձնասպանութեամբ։ Ամուսինը՝ շուարած՝ իսկոյն Տոքթ. Փէշտիմալճեանը կանչել կուտայ, որ դժբաղդաբար հիւանդ լինելով չկրնար պատասխանել հրաւէրին։ Վերջապէս ուրիշ բժիշկներ բերել կուտայ, որք չեն կրնար բան մ'ընել և Տիկին Տէտէեան կը մեռնի անհնարին ցաւոց մէջ։ Տիկին Տէտէեան այս վերջին անձնասպանութեան մէջ մորֆին գործածած էր։

Սթամպուլ այս մանրամասն տեղեկութիւնները տալէ յետոյ, կը յարէ թէ Տէտէեան էֆէնտի ինքնին ընդհանուր դատախազին ծանուցած է իրողութիւնն և նամակն ալ յանձնած։ Ընդհանուր դատախազն ալ ըստ օրինի քննութիւն մը կատարած է։ Բերայի դատական իշխանութիւնն այս դժբաղդ դէպքին վրայ ամեն տարակոյս փարատելու և վերջին խօսքն ըսելու համար, Վիէննայի Օսմ. դեսպանատան միջոցաւ տեղեկութիւնները խնդրեր է այն բաղնիքի տնօրէնութենէն, ուր Տիկին Տէտէեան անձնասպանութիւն փորձած էր Վիէննա գտնուած միջոցին։ Եթէ Վիէննայէն սպասուած տեղեկութիւնք գան, դատական իշխանութիւնը տեղեկագիր մը պիտի հրատարակէ տայ լրագրաց միջոցաւ, ի շինութիւն հանրային կարծեաց։

Առ այժմ Սթամպուլի կարծեաց Տիկին Տէտէեան մտային հիւանդութեան մը պատճառաւ մերթ ընդ մերթ անձնասպանութեան կը դիմէր։

——

Մինչեւ լրագրիս մամուլը դերուած պահուն, ո՛չ Հավաս և ո՛չ Ռիւթիէր հեռագիր չեն հաղորդած մեզ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Ակնայ Առաջնորդ Գեր. Տ. Գարեգին Ծ. վարդապետ Սրուանձտեանց, վաղը Բումէլի-Հիսարի Սբ. Սանդուխտ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ, ի հոգեւոր մխիթարութիւն գիւղին բարեպաշտ ժողովրդեան։

——

Մեր այս աւուր թուով կ'աւարտի այն ընդարձակ թղթակցութիւնն, որ Էջմիածնայ մէջ կատարուած կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան մանրամասն պատմութիւնը կ'ընէ հանդերձ ամենակարեւոր յայտնութեամբք։

Ինչպէս մեր ընթերցողք փորձով տեսան, Մասիս ո՛չ թէ ալոց ոմանց պէս փողերով և թմբուկներով, այլ անձայն և առանց ցուցամոլութեան՝ նախահոդ միջոցներ ձեռք առած էր կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան նկարագրութիւնը մանրամասնօրէն ծանօթացնելու իւր պատուարժան ընթերցողաց։ Այժմ կատարեալ գաղափար մ'ունինք կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան ամեն երեւոյթներուն վրայ, ո՛չ թէ քանի մը կցկտուր կամ կեղծուպատիր հեռագրոց միջոցաւ, այլ շնորհիւ մեր պատուարժան թղթակցին, որ իբրեւ պարզ հանդիսատես՝ ամենայն անկողմնակալութեամբ ի գիր արձանագրած է վերջին ընտրութեան բոլոր երեւոյթներն, և այսպէս իրական ծառայութիւն մը մատուցած է հայ հասարակութեան, որ՝ առանց այս տեղեկութեանց՝ կատարեալ անտեղեակութեան մէջ մնացած պիտի լինէր։

ՏՈՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

——

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ իւր յանախորդաց ամեն կերպով դիւրութիւն ընծայելու համար այս անգամ իւր հիւանդ ընդունելու տեղը փոխադրած է Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանի դրան դիմացը, Խավեար խանի դրան կից թիւ 13 տունը, ուր ամեն օր պիտի գտնուի, Կիրակի օրերն ալ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Գաղղիական, միզանցքաբորբոքման եւ ամեն կարգի ծննդական գործարանաց վերաբերեալ ախտեր դարմանելու՝ որք են իւր մասնագիտութիւն։

ԱԶԴ

Բարիզու բժիշկներէն Թօփհանէի պաշտօնի մէջ գտնուող Տօքթօր ՃԷՐահեան էֆէնտին Թօփհանէի Թռամվայի կայարանին դիմացը նոր բացուած Գալալեան Անտոն էֆէնտիին դեղարանը երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը վեցէն մինչեւ ութ եւ ութէն մինչեւ տասնեւմէկ վճարմամբ հիւանդ պիտի դարմանէ։

Բժշկութեան, վիրաբուժութեան եւ մանկաբարձութենէ զատ տարափոխիկ (պլչկող) հիւանդութեանց ալ մասնաւոր աշխատութիւն ունենալը կիմացնէ։

ԸՆԾՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ Ի Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

—

(Շար. Ա. Վերջ)

Մայիս 9 ին կաթողիկոսական ընտրութիւնն աւարտելէն յետոյ, պատգամաւորք շնորհակալութեան մի ուղերձ կ'ստորագրեն վասն բարեկարգ և խաղաղ վերջաւորութեան Համազգային Ընտրողական ժողովոյ, և կ'յանձնեն զայն Մակար Սրբազանին, յաւելլով և խնդրելով որ մինչեւ նորընտիր կաթողիկոսին յէջմիածին ժամանիլն և ի գահ բազմիլն՝ հաճի Մայր Աթոռոյ գործերն վարելը շարունակել և չհեռանալ։

Մինչ այսպէս պատուիրակք և ժողովուրդն համայն ուրախութեամբ կը խնդակցին միմեանց ընտրութեան յաջող և նպաստաւոր վախճանին ու արդեանցն վրայ, անդին կառավարական անձինք վշտացած և տրտմած են. մէկ կողմէն Պ. Մեհրապեանց կը բացագանչէ թէ «Ընտրութիւնն յաջող չեղաւ և լաւ չը գնաց», և մրւս կողմէն Բրօկուրօրն կը տարաձայնէ թէ «Տէրութիւնը չհաստատեր ո՛չ մին և ո՛չ միւսը»։

Պ. Մեհրապեանց կ'շտապէ անմիջապէս նոյն երեկոյին մեկնիլ վերադառնալ ի Տփղիս, չմոռնալով հրաժեշտ տալ Աբէ-Եէլի Պ. թղթակցին, խնդրելով մտերմաբար միանգամայն որ իւր անունն ու ընթացքն ալ գովութեամբ հաղորդէ հեռագրաւ ի Կ. Պոլիս։ Կը թուի թէ Պ. Մեհրապեանց ալ ի Կ. Պոլիս դիւրաշրջածութիւնը գգուելիք առարկայ կամ շարժառիթներ ունի։

Պատգամաւորք և սինոդականք մայիս 10 ի առաւօտուն կ'ստորագրեն ընտրական գործողութեանց տեղեկագիրն և ընտրութեան արդեանց արձանագրութիւնը, որք ընտրական քուէներու, և այլ կարեւոր գրութեանց, ինչպէս նաեւ Ազգային Երեսփոխանական ժողովոյ և Նորին Պատրիարքի կողմանէ տասած բոլոր պաշտօնական գրութեանց հետ ի միասին կառավարութեան պիտի յղուին կայսեր կողմէ վաւերացուելու համար։

Սոյն գրութիւնք և տեղեկագիրք մայիս 12 ին շբ. օր կը յանձնուին Տփղիսի առաջնորդ Աբբասակէս եպիսկոպոսի, որ մրատեղ տանելով պատգամաւորութեան մը ձեռօք մատուցանէ Կովկասեան կառավարութեան։

Դիտելու արժանի է որ Մակար Սրբազան, ընտրական տեղեկագրին և արձանագրութեան ներքեւը փոխանակ ըստ կանոնագոյն որոշման «Պատուիրակ Հայոց Թուրքիոյ» ստորագրելու, այսպէս կ'ստորագրէ.

«Տեղակալ Ատենապետի Սինոդի և Պատուիրակ Լուսաւոր Հայոց Թուրքիոյ, Մակար Արքեպիսկոպոս։»

Բրօկուրօրն Սինոդի դիւանատունը երթալով, և տեսնելով որ ստորագրուած ընտրական տեղեկագրոյն մէջ այսպէս գրուած է,

«Ներսէս եպիսկոպոս ընտրեալ ի Կաթողիկոս, Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս ընտրեալ ի Կանտիտա», անմիջապէս կը պատուիրէ և կը պարտաւորէ Սինոդին դիւանագրպետն, որ այս կերպ գրուածը հակառակ լինելով օրինական լեզուին, քերէ՝ այդ բառերն արձանագրութեան մէջէն, և փոխարէնն՝ երկոցունց անուան առաջն ալ կանգնագրէ, սա տարբերութեամբ որ՝ Ներսէսի անունը առաջին տողը գրուի, իսկ Մուրատեանցի անունը երկրորդ տողը։

Սակայն դիւանագրպետն կ'առարկէ թէ, արձանագրութիւնն արդէն ստորագրուած լինելով, ստորագրող սինոդականաց և պատգամաւորաց անգիտութեամբն, և նոցա որոշման ու կամաց հակառակ վերջէն եղած այսպիսի քերմունք կամ փոփոխմունք ծանր պատասխանատուութիւն հրաւիրող մի խարդախութիւն համարուելով, չէ կարող յանձն առնուլ այսպիսի փոփոխութիւն մ'ընել։

Պատգամաւորք, աշխարհական թէ եկեղեցական, մայիս 10ին ընտրական տեղեկագիրն ու արձանագրութիւնն ստորագրելէ յետոյ, կառքերնին հեծնելով կը մեկնին յԵրեւան, ուր տեղի Հայ երիտասարդութիւնը, կաթողիկոսական ընտրութեան յաջող և գոհացուցիչ ելիցն համար, յատկապէս հրաւիրած է բոլոր պատգամաւորներն ի պատիւ նոցա փառաւոր կոչունք մը տալու։

Մայիս 11 ուրբաթ առաւօտուն Մակար սրբազան վերստին հեռագիր կ'ստանայ Ներսէս Պատրիարքէն սա իմաստիւ. — «Հաղորդեցէք իմ՝ երախտագիտութիւնը Սինոդին և պատգամաւորաց, բայց ինձ անհնար է կաթողիկոսութիւնն ընդունիլ։»

Սոյն գաղղիերէն հեռագիրն հայերէնի թարգմանուելով, Մակար սրբազան ի խորհուրդ կը հրաւիրէ զԲրօկուրօրն և իւր մի քանի մտերիմներն, որոց որոշման համեմատ յիշեալ հեռագիրը կը յանձնուի Մկրտիչ արքեպիսկոպոսի Բաբամեանց, տանիլ Յերեւան պատգամաւորաց հաղորդելով՝ նոցա կարծիքն իմանալու։

Մկրտիչ արքեպիսկոպոս Գրիգոր վարդապետի հետ ընկերակցութեամբ առնելով հեռագիրն, խնկոյն կ'շտապէ կառքով հասնիլ Յերեւան, ուր հաղորդելով զայն պատգամաւորաց, վերստին մեծ յուզում և շփոթութիւն կը տիրէ։

Պատգամաւորք անմիջապէս յիշեալ հեռագրին պատասխան մը կը սեւագրեն հետեւեալ իմաստիւ.— «Պատգամաւորք մեկնած են, ատեանն ու ժողովքը վերցած է. անկարելի է հրաժարականն ընդունիլ» և կը յղեն զայն առ Մակար սրբազան, որպէս զի ստորագրելով հեռագրէ առ Ներսէս Պատրիարք։

Պատրաստուած պատասխանը փութով կը հասնի Մակար սրբազանի, որ հաւանելով և մէջէն հրաժարականի վերաբերեալ պարբերութիւնը չնչելով, մնացեալը կը հեռագրէ։

Էջմիածնէն նոյն օրը բաւական հեռագրեր կը տրուին ի գաւառս, Ներսիսի հրաժարականը ծանուցանելու համար։

Ընտրական գործողութիւնք, աւարտեցան, պատգամաւորք և իւրաքանչիւրն յիւր տեղը դարձաւ։

Էջմիածնի մէջ ալ ս[illegible] իւր նախկին վիճակին [illegible] ձած է։ Տխուր լռութիւ[illegible] մայութիւնը կ'սկսի վերս[illegible]ել Արարատեան դաշտին վրայ։

* * *

ՍԵՐՊՈ-ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ՎԷՃՆ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆ

—o—

Շաբթուս Նիշէն յունիս 7 թուով հեռագիր մը ծանոյց մեզ թէ Սերպիոյ Սքուբշինան օրակարգ մը քուէարկած էր, որ հաւանութիւն կուտար Սերպո-Պուլղարական վեճին մէջ սերպիական կառավարութեան հետեւած ընթացքին, որոյ հետեւանքն եղաւ յարաբերութեանց խզումն ընդ մէջ երկու դրացի կառավարութեանց։ Վերջին թղթաբերով եկած եւրոպական լրագրիք հետեւեալ համառօտ նկարագրութիւնը կը պարունակեն Սերպիոյ Սքուբշինային այս նստին վրայ։ Թիմոքի դաւառին երեսփոխանք Սերպիոյ նախարարապետէն տեղեկութիւններ խնդրեր են այն ասպատակութեանց նկատմամբ, զոր Պուլղարիա ապաստանեալ Սերպիացի գաղթականք ի գործ դրեր են սերպիական հողին վրայ, և միանգամայն հարցուցեր են թէ սերպիական կառավարութիւնը մի՞ջոցներ ձեռք առա՞ծ էր սահմանագլխոյ ապահովութիւնն երաշխաւորելու համար։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Կարաշանին իրաց վիճակը բացատրեր է, և այս միջադէպին վերաբերեալ թղթակցութիւնն, ինչպէս նաեւ Պուլղարիոյ ուղղեալ վերջնագիրը կարդալէ յետոյ, յայտնարարեր է թէ սերպիական կառավարութիւնն ըրած է ինչ որ կը պահանջէր երկրին արժանապատուութիւնը։ «Սերպիա, յարեր է Պ. Կարաշանին, մեծ ակնածութիւն ցոյց տուած է Պուլղարիոյ և համակրական նշաններ տրուած, բայց միջազգային իրաւանց անուր բռնաբարումն, որով Պուլղարիա յանցաւոր եղած է առանց կանխաւ իմաց տալու Պրէյովայի սահմանագլուխը գրաւելով այն պահուն իսկ, յորում Ներպիոյ կառավարութիւնը բացատրութիւն կը խնդրեր դաղթականաց հրոսակներուն ասպատակութեանց վրայ, ազդու գործողութիւնը կը պահանջէ։ Եթէ մինչև կրակի օր գոհացում չտրուի, [illegible] նակցութիւն պիտի ընդ[illegible] ներկայացուցիչը [illegible]

[illegible] Երէն բա[illegible]ական ե[illegible]լալ եղեր են [illegible]ստատամտու[illegible]ան ապա միա[illegible]ակարգ մը քուէ[illegible]ուցանող թէ արտա[illegible] նախարարին բացատ[illegible]ը լսելէ յետոյ, ազգա[illegible]սփոխանութիւնը կատարեալ [illegible]ութիւն կուտայ նախա[illegible]ութեան բացորոշ և արժանավայել ընթացքին, և թէ յանուն ժողովրդեան կը խոստանայ իւր բոլոր իշխանութեամբ պաշտպանել կառավարութիւնը ցորչափ սա շարունակէ պաշտպանել զՍերպիա, ինչպէս որ ըրաւ, օտարին յեղափոխական մեքենայութեանց դէմ։

Երէկ համառօտիւ բացատրած էինք թէ ի՞նչ էին Սերպիոյ դանդատներն ընդդէմ Պուլղարիոյ կառավարութեան։ Սակայն, ինչպէս Հավասի հեռագիր մը երէկ ծանոյց մեզ, Պուլղարիոյ իշխանապետութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ Սերպիոյ վերջնագրոյն բոլոր առարկութիւնները։ Պուլղարիա ապաստանեալ Սերպիացի գաղթականք երբէք չեն բռնաբարած Սերպիոյ սահմանագլուխը։ Սոֆիայի սերպիական գործակատարը կարող չէ եղած ճշդել սերպիական սահմանագլխոյ ո՛ր կողմէն և ե՛րբ բռնաբարուած լինելն։ Վերջապէս, Թիմոք դաւառին աջ ափանց վրայ ոչ մէկ Սերպիացի գաղթական զեղուած է, ինչպէս կը պնդեր Սերպիա։ Պ. Զանդոֆի նախարարութիւնն յիշատակագիր մը կը պատրաստէ զոր մեծ տերութեանց պիտի ուղղէ իւր ճշմարիտ երեւոյթին ներքև ցոյց տալու համար Սերպիոյ գրգռիչ ընթացքը։

Ցարդ դժուարին եղած է հասկընալ թէ Սերպիա ո՞րպիսի թելադրութեանց անսացած է Պուլղարիոյ հետ վէճ մը յարուցանելու համար։ Ճշմարիտ կրնայ լինել Սերպիոյ այն առարկութիւնը թէ Նէկոլթինի, Զայչարի և Եակոտինայի գաւառաց գիւղացիք կրնան նոր ապստամբութեան մը թելադրուիլ Սերպիացի գաղթականաց կողմէ, բայց կառավարութիւնն առաւել քան զայլ ոք քաջ գիտէ թէ նոր ապստամբութիւն մ'անհնարին եղած է, քանի որ անցեալ տարւոյ ապրիլ տամբութենէն յետոյ, առ հասարակ գիւղացւոց զէնքերն առնուած են։ Պէլկրատի Մեհրապոլիտին Պուլղարիոյ հողէն արտաքսման պահանջումն, որոյ վրայ Պ. Կարաշանին ուժգնօրէն կը պընդէր, կրնայ կարծեցնել թէ կրօնական խնդիրն և Աւստրիոյ ազդեցութիւնը բոլորովին օտար չեն Սերպիոյ նախարարութեան յարուցած վէճէն։ Պէլկրատի Մեհրապոլիտն, որ բոլորովին անձնուէր է Ռուսիոյ, Միլան թագաւորին և իւր նախարարաց աւստրիասէր աշխարհավարութեան դէմ արգելքներ կը յարուցանէր։ Միլան թագաւորն ուզեց չախչախել անոր ընդդիմութիւնն, և յայնժամ Սերպիոյ մէջ ազգային եկեղեցւոյն դէմ կռիւն սկսաւ։ Նոր տուրք մը դրուեցաւ եկեղեցական պաշտամանց ոմանց վրայ։ Մեհրապոլիտը բողոքեց անոր դէմ, յայտարարելով թէ հակառակ էր առաքելական կարգաց ու կանոնաց։ Կառավարութիւնն առիթէն օգուտ քաղելով պաշտօնանկ ըրաւ Մեհրապոլիտն և ապա քաղաքային իրաւունքներէն զրկեց։ Սերպիոյ եպիսկոպոսաց Սինոդն հաւանութիւն տուաւ պաշտօնանկ Մեհրապոլիտին բռնած ընթացքին, և Պոսնա-Սարայի Մեհրապոլիտն, որ կ'Պոլսոյ Ցունաց Պատրիարքին իշխանութեան ներքև կը գտնուի, չուզեց օծել պաշտօնանկ Մեհրապոլիտին յաջորդող Մեհրապոլիտն։ Աւստրիա յայնժամ խորհուրդ տուաւ Սերպիոյ որ Քարլովեցի (Հունգարիա) Անկելիչ արքեպիսկոպոսին դիմէ, որ փութաց օծել զՏէր Մելրաովիչ Պէլկրատի նորընտիր Մեհրապոլիտը։

Կ'ըսուի թէ Աւստրիա փութով կ'աշխատի Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութենէն անջատել սերպիական Օրթոտոքս եկեղեցին, և Պոսնիոյ, Հերսէքի և Աւստրոյ-Հունգարիոյ յոյն եպիսկոպոսները Քարլովեցի արքեպիսկոպոսին իրաւասութեան ենթարկել։ Եթէ այս յատակագիծը յաջողի, Սերպիա յայնժամ բոլորովին Աւստրոյ-Հունգարիոյ մէկ արքանեակը պիտի լինի։ Այն միակ մարդն, որ սերպիական կղերին վրայ իւր ունեցած ազդեցութեան և Ռուսիայէն դատած աջակցութեան պատճառաւ՝ կրնայ լուրջ ընդդիմութիւն մը յարուցանել այս ծրագրին դէմ, Պէլկրատի նախկին Մեհրապոլիտն է, որ այժմ Պուլղարիա ապաստանած է։ Արդ դիւրահասկնալի է թէ սերպիական կառավարութիւնը, Վիէննայի կառավարութեան հաճոյ լինելու համար, ուժգնութեամբ կը հալածէ Միխայէլ Մեհրապոլիտն, որպէս զի հընար եղածին չափ հեռացնէ Սերպիայէն։ Բայց միթէ Աւստրիա պիտի խոտորի իւր խաղաղական աշխարհավարութենէն՝ Սերպիոյ պատերազմասէր ընթացքը քաջալերելու չափ։ Պուլղարիոյ ցիշատակագիրը թերեւս մեզ տայ այս գաղտնեաց բանալին։ Եթէ իրօք Սերպիա Աւստրիայէն քաջալերութիւն կը գտնէ, նոյնչափ և աւելի հաւանական է որ Պուլղարիոյ իշխանապետութիւնն ալ իւր պաշտպանէն՝ հիւսիսային հղօրագոյներէն՝ քաջալերը գտնէ։ Աւստրիա և Ռուսիա, որք իրարու հետ կը մրցին Պալքանեան թերակղզոյն մէջ առաւելակշիռ ազդեցութիւն ձեռք բերելու համար, անչուշտ մատ ունին Սերպո-Պուլղարական այս վէճին մէջ, որ թէև ըստ ինքեան աննշան, բայց կրնայ մեծնալ, եթէ երկու ընդդիմամարտ տերութիւնք ուզեն։ Յառաջիկայ թղթաբերին պէտք է սպասել այս վասին կատարեալ տեղեկութիւն մը ունենալու համար։

ԲԱՂԵՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

—=—

Նոր կուսակալ Վսեմ. Ֆէքրի փաշայի գալուստը։ — Տեղացւոց ուրախութիւնք եւ յոյսերը։ — Բաղէշի ազգային կացութիւնը։ — Ընդհ. ժողովոյ թ. նիստը։ — Տեղական դպրոցները։

—

Բաղէշ, 14|26 մայիս 1884

Ապրիլ 9ին երբ մեր հին կուսակալ Վսեմ. Ալրիֆ փաշան ապէք կը մեկնէր, նոր կուսակալ Վսեմ. Ֆէքրի փաշան ալ իւր հին պաշտօնավայրին (Տերսիմ) հրաժեշտ պալով Բղիի և Ս. Կարապետի դժոխ ճամբայ կ'ելնէր։ Կառավարութեան կողմէ երկու Հայ և երկու Թուրք պաշտօնատարք շաբաթ մ'առաջ մինչև Ս. Կարապետի վանուց քովերը նոր կուսակալը դիմաւորելու ղրկեր էին։

Ապրիլ 22ին Վսեմ. կուսակալին Մուշէն եկնելը հեռագրաւ ատենուցուելով, ապրիլ 23ին հոս պիտի ժամանէր, ուստի քաղաքապետութեան ու Ազգ. Վարչութեան կողմէն նոր կուսակալը արժանաւորապէս դիմաւորելու համար պէտք եղած նախապատրաստութիւնները տեսնուեցան։ և քաղաքս երկու ժամ հեռու փափչէն գիւղի արեւելահարաւակողմը պաշտօնական վրանները կանգնուեցան, Վսեմ. կուսակալին յարգական ընդունելութիւն մը տալու համար։

Ապրիլ 23ի ցորեկուան ժամ 3ին քաղաքիս բոլոր հասարակութիւնք՝ սկսաւ խանել Ռահվայի ոլորդի կողմերը, ուրկէ պիտի անցնէր նոր կուսակալը՝ քաղաքս մտած պահուն, ու մեծ անհամբերութեամբ նոր կուսակալին գալուստն կ'սպասէր։

Նոյն օրը ժամ 9ին, կուսակալը իւր ժպտուն դէմքով այդ խուռն ամբոխի մէջ երեւնալով մեծ գորովանք կ'ողջունէր ու կը ժպտեր այն մեծ ամբոխին, որ սովորականէն աւելի չափազանց ի մի ձուլուած կը նկատուէր։

Փափչէն գիւղի առընթեր կանգնուած վրաններու տակ կառավարութեան առաջնակարգ պաշտօնեից հետ կ'սպասէին նաև մեր Գերայցելու Հայր-Ս. Մեսրովպ Վ. Մ.

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(17)

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

—o—

ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ՓԱՐԻԶԻ

—=—

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԸ

Ը.

— Չեմ գիտեր թէ այդ ճոճը միլիոնատէր է, միայն թէ իրողութիւնն աչօքս տեսայ. Աստուած իմ, այն ի՞նչ ոգեոյ էր. մեր ծերուկին կերպարանքը տեսնելու էիր, երբ դոբոնիկը թեւերուն վրայ առնլով զայն, տղմաբարձ սայլին մէջ նետեց։

— Բէրոնդ կնդէ, ապա թէ ոչ որդի մը պէս կը ճզմեմ զքեզ, գոչեց այն աւազակն, որուն փառաւոր դաս մը տուած էր Մարսէլ։

— Ի՞նչ, միլիոնատէր ո՞վ՚ն էր որ զիս դէպ։ լա՛, զայն Բուլէր միայն գիտաւորութիւն ունէի. հիմա այլ եւս խնդիրը փոխուեցաւ. պէտք է որ ելբոնն ոռեմ։

— Գլբոնն ոռեմ՚ կ'ուզես, ծերուկս, ըսաւ Բեն-ոբ-Պլան հանդարտօրէն. չատ լաւ, միայն թէ ադկէ առաջ իւր արկղը բեբեռ-ենէ՚նոյնէ։

Մեր երկուքին ուզածն ալ կատարելու հնարաւորութիւն կայ, յարեց ցած ձայնով. լաւ խորհուրդ մը յղացած եմ։

— Մարդս իրաւունք ունի. նոր-ոռին վրայ թքնելու չէ երբէք, ըսաւ Ֆէմի վճռաբար։

— Այնպէս է, բայց ես ելբոնն ոռեմ՚ կ'ուզեմ, մրմնջաց էբ-ոբրոբոբ բուռները սեղմելով։

— Կիոռ ոռես, յարեց Բեն-ոբ-Պլան, միայն թէ քիչ մ'ապասել պէտք է, ոլպէս զի ծուլակ մը պատրաստեմ. այն ժամաւակ, թէ՛ նոբոռն և թէ՛ նոբն կ'առնդ-ուէն իրեն եւս մաս կ'ելնէ. արդէն առաջին անգամ չէ որ իրեն պիտի դիմեմ, և ապահով եմ որ ուզածս պիտի տայ. ապա ճոճը խոբլիկները պիտի դնէ, որովհետեւ ապրանք գովելու մասին եբրոյեցէք մ՚աւելի աղէկ շաղակրատութիւն ընել գիտեմ. միւս կողմէն ալ փականքներուն կաղապարը պիտի առնում, և ուրիշ գիշեր մ՚ալ, երբ ը-ռոնոյ չլինի, կեղծ բանալիով դարձեալ պիտի երթամ. պարտէզն երկաթուղւոյն վրայ կը նայի, վակօնի մը մէջ պիտի պահուրտիմ։

— Ադդ ղէրոբ՚ էբենոյ, Բեն-ոբ-Պլան։

— Հարկաւ, արդէն դու ալ հետ պիտի գաս։

— Ցեսնենք. բայց այդքանը չբաւեր, պէտք է որ ելբոնն ալ ոռեմ։

— Պիոռ ոռես, ըսի։

— Իւր ոբՔ՚ն մէջ։

— Ո՛չ, այդ կարելի չէ, որովհետեւ առանց յայն յէբէբ-հոբէն ղէբէբ, որով Գանատացին վրայ կը հասնի, և գիտես որ այդ թշուառականին հետ խոբլ դիւրին չէ. ատրճանակի հարուածը կը պարսէ, ալ ես ինչ ըսեմ դա-դան հասկցէր։

— Այժմէն գէրդ նեռ՚ն կ'սկսի։

— Բնա՛ւ. միայն թէ երբ ճոճին տունը մտնենք, միայն Բուլէնռ զայն. գալով ելբոնն ոռելբ-, ադոր համար ուրիշ հնարք մ՚ունիմ, որոյ շնորհիւ նախ դբ հոգին պոռոռական խոբ գիրդ ռեռ, և ապա անդին պիտի ղրկենք զայն։

— Այ հնարքին նայինռ։

— Շատ դիւրին բան է, կնոջ նամակի մը միջոցաւ աղէկ տեղ մը նեռեբ զայն։

— Այս չարաճճի մարդս ո՛րքան վարպետորդի է, յարեց Ֆէմի հիացմամբ։

— Ադանկ բան ղիբեր, ըսաւ էբ-ոբրոբոբ, ճոճերը չեն արմոռներու եռին գին էնոբ, որովհետեւ իրենց ուզածին չափ կրնան գտնել։

— Ես յանձն կ'առնում գտնել այնպիսի կին մը, որ կարենայ ընել զայդ. միայն թէ նախ ուսումնասիրելու եմ թէ որո՞ց հետ բարեկամութիւն և ինչ զորոյթներ ունի, ըսաւ Բեն-ոբ-Պլան մաքուր ֆրանսերէնով, որովհետեւ տիկնանց առաջ իւր տաղանդը փայլեցնելու համար արկաւերէնը մոռնալ կը կեղծեր երբեմն։

Թող որ գործն ուղածիս պէս ղրէռ, վատահ եղիր որ ես կը կընթեռնեմ իրեն, և անգամ մը որ տեսմը ինեռնեռ զայն, պատուականապէս նրէռոբ կը ռոնեռ։

— Ո՛չ, պէտք է ելբոնն ոռեմ, կրկնեց աւազակն այն յամառութեամբ, զոր միակ բանի մը վրայ մտածող գինոմները կ'ունենան։

— Նախ նրէռոբ ռոնեռ, ապա ելբոնն նեռ։

— Եթէ այդպէս է, լա՛ւ. բայց երկար տեւելու չէ, որովհետեւ ընդերեռը ժամ առաջ անդին ղրկեբ մեծ փափաք ունիմ։

— Հոգ մի ըներ, երկար չպիտի տեւէ։

— Ո՞ւր պիտի նեռնեռ զայն։

— Կամ նաւու մը մէջ, կամ գետերդն. եթէ ռոբ-բոբ-(1) լինելովդ, այսպիսի զարգայիմը մէջ Ոնն գեղաէն օգուտ չքաղես, ամո՞թ քեզ։

— Աղէկ գտար, ըսաւ Ամանտա, ռեբոբ ղիռ բոբ-ռ, եթէ դոբոնիկը Պորդիեռ նաւուն խցիկին մէջ Բեռ-ռոռ տեսնեմ. այն ատեն իւր սեղանաւորին վրայ փոխանակագիր քաշել տալը է, նրէռոբ կը էրշեռնեռ։

— Ջեռով մը, ըսաւ Բեն-ոբ-Պլան։

— Ջեռ մի՛, կրկնեց էբ-ոբրոբոբ, որ սեղանաւորական լեզուէն չէր հասկնար։

— Ջեռն ի տես վճարելի փոխանակագիր մ՚է, յարեց միւս աւազակն յոխորտանօք. բոլոր նրէռոբոբ ռ-տարազդիք իրենց գրպանը էռի տեսրակ մ՚ունին. կը

(Շարունակի)

(1) Արկոտեան բարբառով ռոբ-բոբ-ռ կը կոչուին այն մարդիկ, որք չուանով նաւ կը քաշեն, նաւերու մէջ բեռ կը փոխադրեն, կամ նաւերէ բեռ կը հանեն. այս անձինք յաճախ ասպատակութիւն ալ կ'ընեն։

Ծ. Թ.

կացեան, ու Քաղ. Ժողովոյ Պատ. անդամները։

Մրչափ դիւթիչ կը թուէր այն տեսարանը որ այս թաղի գլուխ ըսուած ընդարձակ պողոտային մէջ, նոր կուսակալի դալուստը կը ներկայէր։ Հայ դպրոցականների ներդաշնակ երգերը, Թուրք սաների ամբոխը, զօրաց ահեղագոչ փողերի բոմբիւնը, տասն հազարէն աւելի խուռն բազմութեան ժխորը դարնան գեղաժիժաղ եղանակի հետ մարդս կը գայլեցնէր։

Վսեմ. կուսակալը քաղաքս մըտած պահուն ժամը տասն կ'անցներ։ ուղղակի կառավարութեան պալատ—իւր պաշտօնատեղին—երթալով ժամու կիսու չափ ի՛նչ ի՛նչ տեղերը աչքե անցնելէ յետոյ՝ յատկապէս իրեն համար վարձուած տունը վերադարձաւ։

Երբ կառավարութեան պալատէն դուրս կ'ելներ Վսեմ. կուսակալը, Հայ դպրոցականներու ներդաշնակ երգերով կրկին ողջունուեցաւ, ու մեծ շնորհակալութեամբ և զուարթ դէմքով իւր օթեւանը վերադարձաւ։

Ապրիլ 30, ժամ 5ին, կուսակալի պաշտօնը հաստատող հրովարտակի ընթերցումը թնդանօթը ծանոյց։ Այս պարագային ալ ներկայ էին մեր Գեր. այցելու Հայրն, ու Քաղ. Ժողովոյ Մեծ. անդամները։ Հրովարտակին ընթերցումէն յետոյ՝ Վսեմ. կուսակալը իւր պատրաստած ճառը կարդաց ու հրաւիրեց Պատկ. Քաղ. Ժողովը՝ որ իւր կողմէ խմբագրած ուղերձը կարդայ, զոր ի դիմաց Քաղ. Ժողովոյ Ս. Օ. Էֆ. Արփիարեանը օրինաւորապէս կարդալով մեծ ազդեցութիւն ձգեց Ցանկաց անտարբերութեան վրայ։

Քանի օրէ ի վեր Վսեմ. կուսակալը աստ հասեր, ու տասն երեք օրէ ի վեր գործի սկսեր է. կը մաղթեմ որ իւր պաշտօնէութեան օրով իրականանան այն յոյսերը զոր կը տրամադրէ կայս. բարեխնամ կառավարութեան անբիծ օրէնքն ու ժողովրդեան ԸՂՁԵՐԸ։

* * *

Դիտեմ թերեւս զարմանան կամ մեղադրեն ինձ Ձեր ազնիւ ընթերցողները՝ որ ամեն անգամ երբ Ձեր Բաղէշի թղթակիցը կը յիշէ գրել Ձեզ, իր գրութեանց մէջ մեծ տեղը՝ իւր տարաբաղդ հայրենեաց Ազգային վիճակի անկերպարանութիւնը կը բռնէ, բայց երբ խնդիրը ը-մը լուսաբանուի, ես կը կարծեմ որ ազգային տեսակետով անոնք՝ ոչ միայն չբաւականանան պիտի տան ձեր թղթակցին, այլ պիտի ըսեն՝ որ դեռ այդքան գրելով կը բաւականանայ նա։

Որպէս գրեր եմ իմ նախորդ երկու թղթակցութիւններով՝ մեր Պատ. վարչութիւնը Պատրիարքարանի անտարբերութենէն յուսահատած՝ գոգցես պահ մ'առաջնորդական խնդիրը մոռցաւ . . . օր մ'ալ իւր սաստիկ մտատանջութեանց մէջ լրջօրէն մտածեց՝—ցաւցած սրտով մը դիմեց Խրիմեան Հայրիկին։—Բարձր. Հայրիկ, որ անխտրաբար բոլոր Հայուն Հայրն ու իրեն դիմող վշտահարներուն սփոփիչ եղած է, իւր աշխարհածանօթ գորովով գթաց մեր խեղճ երկրի Ազգ. վիճակի ԱՆԿԵՐՊԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ վրայ և անմիջապէս այցելութեան պաշտօնով Բաղէշ յղեց Գեր. Մեսրոպ վ. Մոկացեանը։

Ինչպէս յիշեր եմ երկիցս, Գեր. Հ. Մ. Մոկացեանը իւր քաղցր բնաւորութեամբ ու խրախուսիչ քարոզներով՝ մեր լքեալ ու դժբաղդ ժողովրդեան սրտերը բաւական ամոքած կը թուի լինել, սակայն ներում ինձ ըսել որ, այս չանքը կողմնակի է, քաղաքական տեսակէտով գործերը դեռ շատ քրտինքներու կը կարօտին որ ուղղութեան չրջանակին մօտ կենան։

* * *

Բաղէշ Գաւառական ընդհ. ժողովոյ Նիստը.—Շաբաթ մ'առաջ վարչութեան արտօնութեամբ՝ Գեր. Հ. Մ. Մոկացեանը քաղաքիս ընդհ. ժողովոյ Պատ. անդամոց հրաւէրագրեր ուղղելով երեք օր առաջ՝ կարմրակ Ս. Եկեղեցին գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Գեր. Տ. Մ. Վ. Մոկացեանի, Ատենապետութեամբ Ցակոբ էֆ. Խաչմանուկեանի և ի ներկայութեան 18 անդամոց։

Ատեանը ժամ 6 ին բացուելով, դրաղեցաւ հետեւեալ օրակարգով։

1. Թերութիւն կեդրոնի երեսփոխանի ընտրութեան. — 2. Ռառաջնորդական խնդիր. — 3. Ռառաջնորդական ծախուց խնդիր. — 4. Մխական վարժարանաց բարեկարգութեան խնդիր։

Արդէն երկու տարի առաջ Գեր. Հ. Գ. Սրուանձտեանցի նախագահութեամբ առաջնորդի ընտրութեան առիթով գումարումէն ի վեր, ընդհ. ժողովոյ նիստերը դադրած ու հին ատենադրութիւնք վաւերուած լինելով, դիւանի առաջարկութեամբ ու Գեր. նախագահ Ս. Հօր եռանդագին յորդորներով օրակարգին անցաւ՝ ու յետ երկար ու ձիգ վիճաբանութեանց ու դիտողութեանց հետեւեալ որոշումներն ըրաւ.

1. Կեդրոնի Երեսփոխանի ընտրութիւնը.—Ադենապետ խոսմանուկեան էֆենտի.—Թէ և անցեալ յուն. ին արտաքոյ կարգի նստի մը մէջ՝ ձայնից առաւելութեամբ այս ընտրութիւնը կատարուած ու Պատրիարքարան տեղեկագրուած էր, բայց Պատրիարքարանը տեղեկագրին կամ նոյն է ըսել՝ ընտրութեան մէջ ինչ ինչ օրինական թերութիւնք նկատելով, իւր վերջին նամակներէն միոյն մէջ այս տեղեկագրի ապօրինաւորութիւնը ծանուցանելով՝ ընտրութեան ու տեղեկագրին ուղղութիւնը կը պահանջէր։

Ատենապետ էֆ. ի այս յայտարարութեան վրայ՝ բոլոր երեսփոխանաց հաւանութեամբ եռապատիկ ընտրելեաց ցանկ մը ժողովի մէջ երիցս կարդացուելով՝ գաղտնի քուէարկութիւն կատարուեցաւ և արդիւնքն եղաւ այսպէս։

Թիւ քուէարկուաց 19. ձեռընպահ 1. Արփիար Արփիարեան 17 քուէ. Նշան փափազեան 1։

Քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Արփիար էֆէնտի Արփիարեան կեդրոնի երեսփոխան ընտրուելով, ժողովը յանձնարարեց իւր դիւանին որ արդիւնքը այս թղթատարով հանձնուելոյն տեղեկագրէ ի Պատրիարքարան.

2. Առաջնորդական խնդիրը.—Գեր. Նախագահ Հայրը իւր իմաստալից խօսքերով այս կէտի կենսականութիւնն ու հետեւաբար ազգային անհրաժեշտութենէն ի գոյ եկած չարիքը բացատրելով խնդրեց որ Պատ. Երեսփոխանութիւնը այս կարեւոր կէտը լրջօրէն ի նկատ առնու և կարգ ու ազդեցիկ Առաջնորդի մ'ընտրութեան գործը փութացնէ։ Շատ մը թեր ու դէմ վիճաբանութիւններէ ետք, միաձայն համախոհութեամբ որոշուեցաւ օր առաջ Պատրիարքարանէն Առաջնորդական ընտրելեաց ցանկը խնդրել։

3. Առաջնորդարանի ծախ.—Այս խընդիրը արդէն երկու տարի առաջ եւս Գեր. Հ. Գ. Սրուանձտեանցի օրով յուզուած էր ու փոքր ինչ որոշ կերպարանքի պիտի մոտենար՝ եթէ այս երկու տարի բարձի թողի չլիներ Բաղէշ։ այս անգամ դարձեալ կարգ խնդրոցի մէջ մտնելով, ընդհանուր հաւանութեամբ Ազգ. տուրքի դրութիւնը ընդունելով, տրոց չափը՝ 10–20–30–40 դասակարգութեանց բաժնուեցաւ, ու միանգամայն յանձնարարուեցաւ դիւանին որ այս որոշումը վարչութեան հաղորդէ ի գործադրութիւն։

4. Ազգ. վարժարանաց բարեկարգութիւն էնդիրը։—Գեր. Նախագահ Հայրը՝ այս կարեւոր խնդիրը այնպէս իմն պարզեց ու հաստատեց ԴՊՐՈՑԻ մեծագործութիւնը, որ երեսփոխաններէն շատերը տարօրինակ իմն յուզուած վիճել սկսան, ու վերջապէս համակարծիք ու տարակարծիք շատ մը խօսքերէ ետք՝ սա որոշման եկան թէ պէտք է որ ըստիպողականապէս դպրոցական բարեկարգութիւնք լինին, պէտք է որ դարուս ու ժամանակիս պահանջման համաձայն ուղղութիւն տայ մեր վարժարանաց և ն. ն. այս որոշումն եւս առ ի գործադրութիւն վարչութեան յղուիլը յանձնարարուեցաւ։

* * *

Մեր ծխական վարժարանները՝ իրենց տխուր երեւոյթներով վարժարան ըսուելու արժանիքէն շատ հեռու կը գտնուին. այն ամեն պարագայ որ այս երեւոյթը կը պատկերացընէ մեզ՝ հանգամանորէն թուելը ընթերցողաց տաղտկութիւն ըլալը գիտնալով, միայն առ այս ճիշդ գաղափար մը տալու համար, պէտք է գիտնալ որ Բաղէշի մէջ դասատուի մը կեանքը՝ բանտի մէջ կապուածների կեանքէն քիչ մ'ալ ցած է։ Խեղճ դասատու. 100 աշակերտներով մէկ խուցի մէջ բանտուած՝ ամեն ինչ տի սորվեցնէ իր այդ փոքրաթիւ (*) սաներին։ Եթէ հրեշտակ անգամ լինի այդ պաշտօնեայն՝ հոգի մ'ալ ի՞նչքը վատնելէն զատ՝ ոչինչ արդիւնք չպիտի կրնայ ստանալ։ սակայն մեր մարդասէր աղաներին սկզբունքն ի՞նչ է.—«հոգին ելնէ վարժապետին։ ամիսն ՈՍԿԻ մը թոչակ կ'առնէ, թուճար մ'անգամ այսքան չչահեր. հոգէ-բի տեղ հոգէ-ե չեմ աշակերտ պէտք էր ունենալ»։ Այսպիսի սկզբունք ունեցողներէն ալ ինչ առաջադիմութիւն յուսալու է։

Իրաւի մեծ դժբախտութիւն կը համարիմ ինձ իմ խեղճ հայրենեաց նկատմամբ այսպէս լուրեր հրապարակ հանել. բայց քանի որ իմ ազնիւ հայրենակիցները ինքնաճանաչութենէ զուրկ (կը յարգեմ բացառութիւնք) իրենց զաւակաց նկատմամբ ունեցած պարտականութիւնք անգամ մոռցեր են, քանի որ իրենց բարոյական մշակներ վարձատրելը մեղք կը համարին. միթէ արդարութիւն գործած կը լինիմ լռելով, միթէ ամօթ պիտի համարուի ինձ՝ երբ ըսեմ թէ՝ Բաղէշի մէջ դասատուութեան պաշտօնի վախճանը՝ անհաց մեռնելն է։ Աստուած իմ. միթէ հայրենեաց առաջադիմութեան համար ծառայողների յատկանիշը էշնահատակ լինե՞լն է։

Երբ մինակ նստած ու սրտով յուզուած կը գրեմ ես այս տողերը, կը մտածեմ ես իւրովի թէ՝ ի զուր տեղ ստուեր մը հալածելու ձանձրութիւնը կը քաշեմ, ըստ որում այն Բաղէշեցին որ այս նեխած գաղափարներով տոգորուած է, լրագիր բառը՝ հեռագիր բառին հետ կը չփոթէ, ե՞ւ կը մնայ կարդայ ու սթափի, թէ և կան 5–6 ազնիւ գերդաստաններ՝ որոնք կը ստանան Ձեր պատուական թերթը, ու բոլորովին օտար են բուռնէնեան. բայց միթէ մէկ ծաղկով գարուն կը լինի։

Մեր Գեր. այցելու Հայրը քաղաքիս մէջ ոտք կոխած օրէն այս ցաւալի կացութիւնը ի նկատ ունենալով՝ անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է խոստովանիլ թէ՝ Բաղէշի թէ առաջնորդութեան ու թէ այցելութեան պաշտօնը ստանձնող բոլոր կղերներէն աւելի բարեբաստ վրայ խօսած ու քարոզած է. նորա ազգասիրական յորդորներէն դրդեալ մօտերս կարմրակ եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյ աջակից մի Հոգաբարձութիւն կազմուեցաւ, որ նպատակ ունի նոյն եկեղեցւոյ դպրոցին հինգնվին նոր ուղղութիւն մը տալու։

Այս Պատ. Հոգաբարձութիւնը Բաղէշի հատընտիր ու ազնիւ երիտասարդութիւնը ներկայացնելով, կը յուսամ թէ իւր աշխոյժ գործառնութեամբ՝ խթան պիտի լինի նաև միւս վարժարանաց վերակենդանութեան։

Ղ. Պ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆՑ

ՌՈՏՈՍԹՈՑ

—o—

Ռոտոսթոյի ազգային սեւ վիճակը նկարագրող քանի քանի յօդուածներ հրատարակուեցան, թէ՝ Ձեր և թէ՝ Մանզումէ և Արեւելք թերթերու միջոցաւ, բայց տակաւին ամեն բան իւր նախկին վիճակին մէջ կը մնայ. Առաջնորդը՝ Առաջնորդ, թէեւ իւր հրաժարականը Ազգ. Պատրիարքարանը ղրկած, բայց իրեն եղբայրներն ու պարագայները հանրագիր պատրաստելու համար ասդիէն անդիէն ստորագրութիւններ կը մուրան։ Վարժարանները նոյն վիճակի մէջ, Ս. Խաչ թաղի աղջկանց վարժարանը գոցուած, մանչ տղայոց վարժարանը կիսաբաց և անխնամ, Թաղ. խորհուրդ դեռ չկայ, եկեղեցին ըսես, ժողովուրդ չկայ։ Ստուած ողորմի 7–8 հարիւր տունէ բաղկացեալ թաղի մը անտէր ժողովուրդին և իրենց զաւակներուն։ Ս. Թադաւոր թաղի վարժարանը որ ըսես, ո՛չ հարցնող ունի ո՛չ փնտռող. Թաղ. խորհուրդը թէեւ կ'ուզէ որ վարժարանը աղէկ վիճակի մէջ ըլլայ, բայց ինք դպրոցէ չհասկնալուն համար յանձներ է անոր հոգատարութիւնը վարդապետի մը(*), և ամիսը 35 հատ փայլուն մէճիտ կը վճարէ անոր իրեն Ցտեսուչի։ Վարդապետը որ ըսես, խղճի տէր մարդ, իրաւունքէ հոգւով ու մարմնով կ'աշխատի իր քաջը ու փորը պարարելու համար, անկէ անդին բան մի՛ հարցներ. ժողովուրդը եկեղեցիէն ու կրօնքէն պաղած է. թէեւ ժամանակ ժամ դակ անուշ անուշ քարոզներ ալ կը արուին, բայց եղած ժողովուրդն ալ փախցնող քարոզներ, որովհետեւ կիրքը յագեցնող խօսքերէ անդին ի՞նչ կայ։ Թէ Ս. Առաջնորդին հրաժարականին և թէ՝ քաղաքիս ազգային վիճակին նկատմամբ Գաւառ. երեսփոխանի մը ստորագրութեամբ նամակ մ'ալ կարդացին պատուարժան թեմիդ միջոցաւ, բայց չենք գիտեր ի՞նչ պատճառաւ է որ երեսփոխանութիւնն ալ չգուսարուիր դարման տանելու այս ողբալի վիճակին, որչափ որ իւր անձնական գործերուն զբաղեալ ալ ըլլայ։

Հիմակու հիմայ Ռոտոսթոյի ազգային վիճակը այս է, և քանի որ այսպէս չարունակէ, ամեն օր գըբոդներ, գանգատողներ ալ պակաս չպիտի ըլլան, մինչև որ ամեն բան կարգի մտնէ և ժողովուրդը գոհ ըլլայ։

Կաղաչեմ Տէր, հիւրընկալեցէք Ձեր ազգօգուտ թերթերուն մէկ անկիւնը երկտողիկս, որ զուտ ճշմարտութիւն է։ ՎԱՀՐԱՄ

27 մայիս 1884

Ռոտոսթոյ.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

—o—

Ցոռի սովորութիւնք Արեւելեայց.—Մեր նորատի մայրերը.—Հոգի եւ մարմին.—Տօքթ. Ժիլ Սիմոն եւ տոգայոց առողջաբանութիւնը։

—

Ընթերցող բարեկամ, որչափ դէշ սովորութիւններ ունինք զորս դեռ ուղղել չենք ուզեր։ Քանի՛ անտարբեր եմք ուսումնասիրելու մեր այդ սովորութիւնները՝ զորս եւրոպացիք յառաջ քան զմեզ գիտնալու հետամուտ են։ Իմ վարպետս եւ բարեկամս Պ. Տօքթ. Տըլագուռ շատ մը տեղեկութիւններ խնդրեց յինէն այն նախապաշարմանց եւ սովորութեանց համար՝ որք կան յԱրեւելս ի մասին տղայոց առողջաբանութեան, տեղեկութիւնք որք սահմանուած են հրատարակուելու փարիզի նշանաւոր թերթերէն միոյն մէջ։

Իսկ մենք կը մտածե՞նք երբէք թէ ինչո՛ւ մեր մանկանց առողջութիւնը նուազ նախանձելի վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Կը խորհի՞նք բնաւ թէ զիարդ կ'այլասերի մեր նախնեաց մանկտին որ ապագայ մարդիկը պիտի կազմէ։ Հիւլէի մը չափ ուշադրութիւն կ'ընծայե՞նք այն յոռի խնամոց՝ որք կը տարուին մարդ կողմանէ իրենանց անմեղ երախայից։

—o—, կը լսեմ արդէն պատասխանել, մանաւանդ ի նորատի մարդ. ի՞նչ կարեւորութիւն ունի մտածել այդպիսի երկրորդական հարցերու վրայ. մենք կը մեծցունենք մեր տղայքը այնպէս որպէս տեսանք մեր մայրերէն. հարկ չէ անոնց պզտիկ մարմինները խնամել այնչափ հետաքրքրութեամբ. հոգիները նայինք, հոգիները. ըսել կ'ուզեն միտքերը. մենք զայն կրթելու պաչտօն ունինք։ Եւ մղեալ դարուս քանի մը Լուիզ Միշէլներու յոռի ըսպանականներով, ազատութիւն կը քարոզեն իրենց համար, հաւասարութիւն կը պահանջեն կանանց համար, լուսաւորութիւն կը խնդրեն իրենց խաւարեալ համասեռից համար։ Բայց ուր այդպէս կ'երթաք, տկար մարմիններ, չղջային էակներ, որք փոխանակ ձեր եւ ձեր սերնդեան առողջութեան մտածելու, մեծամոլութեան ապերնով զինուցած, անանձ կ'ընթանաք յաշ եւ յանեակ, առանց ուշ դնելու այն փոսին՝ որ կ'ընդարձակուի միշտ ձեր անխոհեմութեամբ։ Հազար անգամ նախամեծար է մօր մը համար գիտնալ իւր տղուն առողջաբանութիւնը, քան հետեւիլ կարգ մը միստիքական գաղափարաց, որով պաչարուած են չատ մը դեռահաս մարդ ուղեղները։

Ուստի ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ հետեւեալ կարեւոր տեղեկութեանց վրայ՝ զոր նշանաւոր հեղինակ մը, Պ. Տօքթ. Ժիլ Սիմոն կ'ամփոփէ Գոբինեան Ա-ուշ-ը-ռոնին, հանդիսին մէջ։

* * *

Մինչեւ վեց ամիս կաթ տալու է տղուն, միայն կաթ։ Վեցերորդ ամսուն, եթէ արգելք մը չըլլայ, կրնաք կաթին միացնել, առաջ օրը մէկ անգամ, ետքը երկու անգամ պաքցամատի թան (ռիզէ), կամ խիւս (ըշ-ռ) մը որ քառորդ ժամու չափ մեղմ կրակով եփած ըլլայ, եւ որուն քաղաղրութիւնն լինի կտրած կաթ, չաքարով, քիչ մը աղով խառնուած եւ ալիւրով եփուած։ Մէկ տարուան տղուն հիմնական կերակուրն ալ կաթ պիտի ըլլայ, բայց ասկէ զատ ամեն օր հաւկիթ մը, վառեկի մսի ջուր, եւ ռ-ոշ-ոյով կամ հացով չխնդուած ապուրներ։ Ցետոյ ժամանակ ժամանակ այս կերակրոց պիտի աւելցուին ձուկ, մսի պաղպաղակ (ռեզրէ), կովի մսի հիւթ եւն։

Ցանչորս տասնհինգ ամսուան տղան սովորաբար տասն տաներկու ակայ ունենալով, յօշուած կամ մանրուած միսերով կրնայ սնուցուիլ։ ուրիշ կարծը կերակրոց կտորներ ալ կրնայ ծծել։

Բանջարեղէններէն՝ ընդեղինաց ճըմլածներ (էզմէ) միայն չափաւոր կերպով տալու հրաման կրնայ տրուիլ։ իսկ կանանչ բանջարեղէնք եւ պտուղք պէտք է արգիլուին։ Գլխաւոր կերակրոց ատեն կարելի է գինիով կամ չաքարով խառնուած ջուր տալ, եւ ի հարկին, այսինքն եթէ մարսողութիւնը դժուարին է, հասարակ ջուրի մէջ Վիշիի կամ Վալոի հանքային ջուրերէն աւելցնել։

Ցանչինգ տասնվեց ամիսէ առաջ տղան սառնտուի ծիծէն կտրելու չէ, եւ կտրելէն ետքն ալ բոլորովին կաթէ զրկելու չէ. ընդհակառակն վերոյիշեալ կերակրոց հետ մէկտեղ ընտիր կովի կաթ կերցնելու է։

Եթէ սառնտուն չարունակէ իւր խընամքը տղուն վրայ կաթէ կտրելէն ետքն ալ, դժուարութիւն պիտի լինի տղան ծիծ ուզելէ արգիլել։ Վասն որոյ Տօքթ. Ժիլ Սիմոն հետեւեալ պարզ միջոցը կը խրատէ. ծիծին պտկան վրայ քիչ մը ջուրի մէջ խառնուած ճենչանի մզուած հիւթ քսել. այս դեղը շատ դառն, բայց վնասակար չըլլալէ զատ օգտակար ալ լինելով, փոքրիկ անմիտն առաջին անգամ խաբուելէ ետքն իւր սխալը չպիտի երկրորդէ։

Երկու տարուան տղուն առժամանակեայ ակռաներն ելած կամ աւարտելու մօտ կը գտնուին։ Պ. Ժիլ Սիմոն այն ատեն աւելի սենդարար կերակուրներ կը խրատէ։ Տղան, կ'ըսէ, օրը չորս պզտիկ կերակուր պիտի ընէ. առտուն առաջին նախաճաշ մը ապուրով. կէս օրէն ժամ մը առաջ երկրորդ նախաճաշ թան, հաւկիթ մը, քիչ մը մսի էֆէլիէ։ կէս օրէն երեք ժամ ետքը քիչ մը կաթ կամ գինեխառն ջուր պաքցամատով. վերջապէս իրիկուան 11–12ին միջոցները իւղով կամ առանց իւղի պարզ բան մը։ Պ. Սիմոն կը յանձնարարէ կաթ խառնել այս զանազան կերակուրներու, վասն զի կաթը սքանչելի կերպով կը հանգչեցնէ ստամոքսը որ սոնտուններու կամ ծնողաց յոռի ազդեցութեամբ ապականեալ է յաճախ։ Ասկէ զատ, Պ. Սիմոն կարկանդակներու եւ չաքարէղէններու վերջին ատիճան թշնամի է, եւ բացարձակապէս կ'արգիլէ զանոնք «որովհետեւ ախորժակը կը քիչցնեն, ստամոքսի ցաւ կը պատճառեն եւ անմարսողութեանց մայր են։»

Եթէ Հայ մարք փոքր ինչ ուշադիր լինէին այդ յոյժ օգտակար խրատուց՝ զոր փորձառու բժիշկը կ'ուրուագծէ համառօտիւ, հազար անգամ աւելի մեծ գործ մը ըրած կը լինէին քան այն թեթեւսօլիկ ձեռնարկներ՝ որոնք կը խրոխտան մանաւանդ ջղակազմ օրիորդք եւ տիկնայք։ ։ ։ ։

Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

—

«ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ»

Ց-ԱՆԿ.

Բ-ԷՆԴ-Ա-ՐԻՆ. — Համառօտ պատմութիւն քաղաքական տնտեսութեան. — Ապերջանիկ երանիկ. — Կատուի մը յիշագիրը. — Տաղարան. — Զուհաճեան և Ցակոբեան։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

—o—

. . . Խմբագիր Տէր.

Թաղիս Ս. Յովհաննէս Եկեղեցին որ իրաւամբ ամեն թաղերէ աւելի արտաքին օգնութեան մը կը կարօտի և որդ չատ տեղերը նորոգութեան անհրաժեշտ պէտք ունէին, վերջին ժամանակներս խիստ գեղեցիկ կերպիւ նորոգուեցաւ։

Այդ նորոգութիւն ըրաւ յօժարակամ իւր ազգասիրութեամբն և կրօնասիրութեամբն հանրաժանօթ Մեծ. Մ. Եղիա էֆ. Շահպազ։

Խորհուրդս կը փութայ յանուն ազգին և թաղեցւոց իւր խորին շնորհակալիքն յայտնել պատուարժան լրագրոյդ միջոցաւ յիշեալ էֆէնտիին, որ առատ նուէրներն թաղիս Ս. Եկեղեցին և երկսեռ վարժարանք միշտ կը վայելեն։

Առժամեայ Թաղ. խորհրդոյ,
Ատենադպիր Ատենապետ
Լ-ՈՒԷՆ Քէշիշեան Մարտիրոսեան
1 յունիս 1884
Նաուլը-Գարու

ՏԷՐ ՍԻ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ե. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

(*) Կը խնայեմ այս չնորհունակ վարպապետին անունը տալ, վասն զի հանրածանօթ է . . . . .

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ 245,682 „ „

LONDON AND LANCASHIRE
ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պօլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ԲԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Ց. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-Ճամի 32

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈՅԻ ՊԱՆՔԱՆ

Ցունիս 11ին, չորեքշաբթի օր պիտի սկսի Համպուրկի առաջին վիճակահանութիւնն, եւ մինչեւ հետեւեալ հինգշաբթի օր պիտի տեւէ։

Մեծ բաժին 50,000 մարք. 1/8րդ տոմսակաց գինն է 12 1/2 ղրշ։

Ցառաջիկայ շաբաթ օր պիտի կատարուի Սերպիական փոխառութեան արժէթղթոց պաշտօնական վիճակահանութիւնը։

140 թիւեր պիտի շահին. եկող առաջին թիւը պիտի շահի 100,000 ֆր. եւ միւսներն ալ այլ եւ այլ գումարներ։

Շահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող տոմսակին գինն է 20 ղրուշ։

Դիմել առ

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈ

Ղալաթիա, Քոմիսիոն խան թիւ 18

ՊԱՊՈՒ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Եիւղտէ իւչ պէյազ ամէրիգանլէ մախլութ լաճիվէրթ նէֆէր չուհասը գըրփընթըսը վէզնի ալթիգ գըյէ օն սէքիզ պին եէտի եիւզ եէտի, վէզնի ճէտիտ գըյէէ երկիրմի տէօրթ պին, պէհէր գըյէէի ճէտիտի երկիրմի սէքիզ բարա։

Իզմիտ վէ ֆէսխանէ լաճիվէրտ նէֆէր չուհասը գըրբընթըսը վէզնի ալթիգ գըյէէ իւչ պին սէքիզ եիւզ տօքսան եէտի, վէզնի ճէտիտ, գըյէէ պէշ պին, պէհէր գըյէէի ճէտիտի օթուզ ալթը բարա։

Պօզ ապա գըրբընթըսը վէզնի ալթիգ գըյէէ տօգուզ պին իւչ եիւզ էլլի իւչ պուչուգ, վէզնի ճէտիտ գըյէէ օն իքի պին, պէհէր գըյէէի ճէտիտի երկիրմի իւչ բարա։

Գուրշունի չուհա գըրբընթըսը, վէզնի ալթիգ գըյէէ վէզնի ճէտիտ եիւզ, պէհէր գըյէէի ճէտիտի գըրգ պէշ բարա։

Պէ յազ պէզ գըրբընթըսը վէզնի ալթիգ գըյէէ եիւզ էլլի ալթը, վէզնի ճէտիտ գըյէէ իքի եիւզ, պէհէր գըյէէի ճէտիտի գըրգ իքի բարա։

Մախլութ պէզ վէ նէֆէր ապասը գըրբընթըսը, գըյէէի ալթիգ պէշ եիւզ գըրգ պէշ օգդա պէշ տիրհէմ վէզնի ճէտիտ գըյէէ եէտի եիւզ, պէհէր գըյէէյի ճէտիտ օթուզ ալթը բարա։

Լաճիվէրտ զապիթան չուհասը գըրբընթըսը գըյէէյի ալթիգ էլլի սէքիզ պին պուչուգ, գըյէէյի ճէտիտ եէթմիշ պէշ, պէհէր գըյէէյի ճէտիտի սէքսէն իքի բարա։

Մաի պէզ գըրբընթըսը գըյէէյի ալթիգ եիւզ էլլի ալթը, գըյէէյի ճէտիտ իքի եիւզ, պէհէր գըյէէի ճէտիտի օթուզ պիր բարա։

Նիզամիէ էլպիսէ անպարընտա մէվճուտ օլուպ, անպարը մէզքիւրտէ միւզայէտէսի պիլ իճրա ֆիրուսխթ օլունանճաղը էվվէլճէ իլան օլունան սէքիզ գալէմ միւրագգամ իւլ մէգալ չուհա վէ ապա վէ պէզ գըրբընթըլարը չուրութը մուգարրէն իլէ իճրա օլունան միւզայէտէսինտէ ֆիեանթը մուրագգամասը իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը բումինին պէշինճի սալը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւզայիտէլերի պիլ իճրա, մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իշթիրասընա Թալիպ օլանլարտան վէ ալթընճը չէհարշէնպէհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ զամանընա բաղիպ պուլունանլարընը լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 մայիս 1300. 2

ՊՕՊԸ ՍԷՐԱՍԷԼԷ

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի շահանէ մուղիքա պէօլիքլերի իչուն միւպայեա օլունանագ սէքիզ պանտօ ՄՈՒՋԻՔԱ ԱԼԷԱԹը Մաճարիստան տախիլինտէ ՊօՀէմիա գըրթասընտա Բըրակա չէհրինտէ վագը չըմալ ֆապրիգասը մաամուլաթընտան օլմագ իւզրէ մէվգիի միւնագասայա գօնուլմուշ օլտուղընտան, իթայա թալիպ օլանլարընը հազիրանը օնընա գատար լէվազիմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 մայիս 1300 2

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լէվերբուլ, Մէնչէսթրիսի և Օրեսայի դպրոց կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒԻՒ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետ
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքս
Աբրարա	2,500	Ռոճերս
Արէտաֆի	2,500	Քրուիքշանք
Լաֆոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասկոնիա	3,500	Մարշ
Բոսֆէլիա	2,800	Ֆօթերճիլ

Բոսֆէլիա շոգենաւն յունիս 16ին Օտէսայէն ասա կ'սպասուի։

Այա Սոֆիա շոգենաւը, յունիս 23ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի։

Այս շոգենաւք կին քաշուորներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՖՐԷՏ. ԼԷՅՃԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԻՑ
Ուր կանոնաւորապէս կը բանին Լէվերբուլէ եւ Աբերտէրէ դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2,500	Ֆոլֆոնեան	3,700
Ալեքսանդրիան	2,500	Ֆլորինեան	3,700
Անդալուզիան	2,500	Ֆլորիան	3 700
Արինեան	2,500	Իտերիան	3,500
Արապիան	3,700	Իւլէրիան	4,500
Պոմերիան	6,000	Իսպրիան	3,500
Պոմէրիան	6,000	Լիսպիան	2,200
Քոմրիան	800	Լիկոսիան	2,500
Սորեանեան	2,000	Լիսպան	800
Տորոս	700	Օքսրոս	700
Էճիբէլ	3,700	Բէրսիան	3,800
Ֆոպան	3,700	Վալենսիան	6,800
Ֆուէրթեան	3,700	Վէրճինեան	6,800

Ֆոպան շոգենաւը, նաւապետ Համպին, յունիս 20ին Օտէսայէն վերադառնալով վաճառք պիտի սկսի առնուլ ՈՒՂՂԱԿԻ Լիվերբուլի համար։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւսէֆ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներ
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ Ուիդոլ եւ ընկ.

Ն. ԲԱՓԷ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլիայէն Ռոմի դէպ. կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի ուղեւորութիւն
Տրապզոն, Պաթում եւ Բոդի պիտի երթայ Լա Մէսլ շոգենաւն, որ յունիս 18ին Մարսիլիայէն եւ յունիս 25ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Աբոնէ, որ յունիս 16ին պիտի մեկնի։

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹ ԲԸՊՈՒԼ
Մոսհանէ փողոց, թիւ 141

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԻՑ
Ընդ դէպ Անդլիա, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալդանա	2,000	Լէքանդրա	4,500
Անգիլա	3,000	Մարկիզ	4,300
Արէն	1,300	Մարգարէն	2,500
Գասանա	3,500	Մէլը	2,000
Գօրգոնա	2,200	Նէրս	2,000
Գալվէ	2,000	Օրէլլա	5,000
Գէյրա	2,600	Օրլանդա	3,000
Գալէքս	2,500	Օրդանդա	4,500
Գոմէ	2,100	Օրդա	2,000
Դարտ	2,000	Բուլիֆէ	1,200
Գօմ	2,700	Բուլէմ	3,200
Տէրա	2,500	Բուրէա	1,700
Տօմինա	1,800	Քէրտ	2,800
Տրուս	2,600	Ռիլէտ	4,400
Էրարտ	2,600	Ռիալտա	3,200
Ֆալտա	800	Տօլլա	3,000
Ֆէրա	1,700	Ռոմանա	5,500
Ֆլորինդա	1,600	Ռոմէա	3,500
Կալէնտա	5,500	Սալերնա	4,000
Կէրտանա	2,200	Սոֆիա	2,000
Կոզա	1,800	Սէլէնտա	2,000
Կրօնոս	2,200	Սէրենդա	4,300
Հանկա		Թասոս	1,200
Հերտ	2,000	Թ. Ռիլլան	3,000
Հէրալտա	3,000	Թէլլէր	1,300
Հէմպերդ	1,200	Թէլտա	2,800
Ճէնոա	2,300	Քանդա	3,600
Քէլտա	2,000	Եէրտա	3,600
Քօլտա	2,200	Զէրտա	1,000
Լէս	2,000	Զէրտ	140

Թուլտա շոգենաւը, նաւ. Մոնրօ, Անգլիայէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով, եւ իւր բեռը պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Եէրտա շոգենաւը, նաւապետ Սուլտպի, Անգլիոյ ելլ բեռ կ'առնու, եւ յունիս 12ին պիտի մեկնի Պոլիս եւ Օտէսա երթալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միւսէֆ խան
Ղալաթիա։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լէվերբուլէ եւ Մէնչէսթրիսի դէպ. բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբոս	4,200	Ուլէրիա	3,000
Ֆարոս	4,000	Նէբրիս	3,000
Օմանէ	4,000	Բէրա	3,000
Սեսոստրիս	3,250	Ադանդէ	1,700
Թեպէ	3,250	Լոդէա	800
Մակոնա	3,250	Օնինա	800
Մարիոն	3,250	Սէնէ	700

Նէբրիս շոգ. նաւ. Հօլ, յունիս 16ին Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճանրով։

Ֆարոս շոգ. նաւ. Քուբրը, յունիս 20ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս արդարուած են ճանրորդներու համար.

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյտանլըգ փողոց, Պոլիս
ՅՈՎՐԷՆՈՒԹԻՒՆ, Լիվերբուլ,
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ

Գործակալներ

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ ընկ.
Աւժէ	Է. տը Լաքրուա
Պէրութ	Լէվի, Ֆրանք եւ ընկ.
Կ. Պոլիս	Ճ. Վ. Ուիթոլ եւ ընկ.
Դարդանէլ	Է. Կրէյ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոսի եւ ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ ընկ.
Զմիւռնիա	Ռ. Ուիթոլ եւ ընկ.
Շիրա	Ն. Ռ. Բէզրոբուլոյ

ՔՈՒԻՆ
Անդլիական ընկերութիւն Ապահովութեան հրդեհի դէմ

Գիներու եւ այլ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ
Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ եւ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մէյտանլըգ փողոց
կամ Ղալաթիա, Ատա խան թիւ 9։

ՖՈՆԻՆ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ամեն դասակարգի ապահովութիւն
Գիներու եւ այլ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ
Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ եւ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մէյտանլըգ փողոց
կամ Ղալաթիա, Ատա խան թիւ 9։

ՔԱԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԻՑ
Ուր ամէն տեսակ գներ կը բանին Լէվերբուլ և Մէնչէսթրիսի դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալիա	3,000
Ադրիա	3,000	Մարսէյ	2,500
Ալբերտ	3,000	Դանդի	2,500
Պոդենիա	4,600	Բաֆանիա	5,000
Պոհեմիա	3,800	Բուրնիա	3,200
Պուլտէ	2,500	Բուլթա	3,000
Պրէնիչ Քոլոն	1,200	Սէրվիա	7,800
Սեթիանիա	5,000	Սիրիա	4,600
Քոլոնիա	4,700	Սարտինիա	3,000
Շեղդոնիկ	2,000	Սամսիա	3,000
Տէնդերա	2,500	Սիրան	3,000
Կուլիա	4,000	Թուլիա	3,000
Քէրոս	2,500	Թրինիդատ	2,500
Մարոնիան	3,000		

Քէրոս շոգենաւը, նաւ. Ճոնէս, յունիս 27ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի։

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանրորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Ղալաթիա։

1

ՍԻՐՕ Է ՏՐԱԺԷ
ՏԻՒ ՏՈՔԹ. ԺԻՊԼԷՐ

Փարիզի Սէն Լուի հիւանդանոցին բժշկապետ եւ Ֆրասայի բժշկական ճեմարանին անդամ Տոքթ. Ժիպլերի այս շուրուպն եւ շաքարն ամեն տեսակ սորթային հիւանդութիւններն եւ արեան ապականութենէ յառաջ եկած ելունդներն, խոյլերն ու վէրքերն հիմնապէս կը բուժէ եւ մինչեւ ցարդ գտնուած որ եւ իցէ դեղերու ազդեցութեան դէմ կեցող ախտերուն հետքը կը ջնջէ։

Շուրուպներուն բուժիչ զօրութիւնը շաքարներուն մէջ ալ ամբողջապէս կը գտնուի. եւ այս վերջինները մանր լինելուն պատճառաւ, դիւրադործածելի եւ ախորժահամ են, եւ յոյժ յարմար տիկնանց, ուղեւորաց եւ յոյնապէս դարմանուելիս չուզող անձանց։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց, 31, Պոմիների եւ Տէլօրիէ դեղարանն եւ ասեն դեղավաճառաց քով։ Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա մաքսատան դէմ, Պ. Զերվաթիի վաճառանոցը։

5

ՍԻՐՕ Է ԼԱ ԲԱԹ ՏԸ ՎՕՐԼԷՆ
Հարբուխի, դուսի, պրոնչիթի, հազի եւ կոկորդի հիւանդութեանց արագ դարման է սոյն շուրուպն եւ շաքարը։

Կը գտնուի Փարիզ, 31, Քլէրի փողոց, եւ ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

Կեղծէն զգուշանալ։

7

ՊԻԻՔՍԻՆ ՏԷԼՕՐԻԷ
Գանկային մորթի տկարութիւնն եւ մազերու զունաթափութիւնն եւ անկումն արգիլող մաքրիչ եւ զօրացուցիչ ջուր։

ԲՕՄԱՏ ՏԷԼՕՐԻԷ
Գլխու եռքի, թեփերն եւ մազերու անկումն արգիլող բոմատա։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց, 31, Տէլօրիէ դեղարանն եւ ամեն դեղավաճառաց եւ հոտավաճառաց քով։

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑ
ՍԱՔՍՕՆԻԱ ՐԷՃԻԱ
ՍԱՑՏԸԼ ԵՒ ՆԱՈՒՄԱՆԻ

Սոյն նշանաւոր մեքենային դանազան նմանողութեանց դէմ հասարակութիւնն ապահովելու համար, իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ սոյն գործարանի նշանը դրուած է։
26—23

Գործակալ է Թոբիէ ԷՄ. Ի. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Կը փութամ ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ Պոլիս կամուրջին մօտ ի Վալիտէ խան թիւ 6 ԱՍՏՂԻԿ անուամբ վաճառատուն մը բացած եմ, ուր ամեն տեսակ ընտիր նպարեղէնք եւ ուտելիք կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։

Այս վաճառատան բոլոր ապրանքներն իրենց գներու չափաւորութեամբ եւ տեսակներու զանազանութեամբ ընտիր են։

Պատուարժան Հասարակութիւնը կրնայ ապահով ըլլալ թէ ամեն փոթ եւ խնամք պիտի տարուին մեր բոլոր յաճախորդները գոհացնելու համար։

20—20 Թովմաս Սուլթան

ԴԵՂԱՐԱՆ ԷՐՃԻԵԱՍ
ԵՒ ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Եէնի ճամի Բօսթանճիին դիմացը 12 թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեաս անունով կը յիշուի նակուի. ու մօտերս Նորվեկիայի ամենաընտիր ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ գնայով ուտակառով կը ծախուի. նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քսենեաքներ (ֆին չամբանը) հատով եւ մանուկով կը տրուի։

Ցիշեալ Դեղարանն ամեն օր Տօք. Տատրեան առաւուները եւ Տօք. Ալվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ երեկուն կը գտնուին։ 18

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՓՈՐՍԱ

Ղալաթիա 2 յունիս.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, ՂՐՇ. 110, 5 առ Անգլ. լիր.
Ֆարիզ 3 » Ֆր. 22,90 առ Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Ֆոնտ. գոցուեցաւ	8,56
բացուեցաւ	8,57
կէս օրին	8,56 1/2
Եգիպտ. միացեալ. բաց. սակի	67,20
Բուլմէլիի երկաթուղի	45,

Անգլ. լիր

Սոսիէթէ-ժէնէրալ	3,50
» Օթոման	3,50
Կ. Պոլսոյ Պանքան	6,55
Քրէտիի ժէնէրալ 6% Օսմ. լիր	7,18
Փոխ. 1863 (Մուլ...) 6 % Ֆր.	56,
» 1865 » 6 %	50,50
» 1869 (Բինար) 6 %	45,
» 1872 (Ֆոն տիւ Թրէզոր)	16,50
» 1873 (Բինար) 6 %	41,
Լուբիում	110
Թրամուայ Օսմ. լիր	290
Թղթադրամ	
Հէվալէսիզ	10
Բէքոր	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՐՍԱ

Լոնտրա 13 յունիս

Անգղ. Ֆոնտ.	99 7/8
Օսմ. »	8 1/4
Փոխ. 1865	10 1/4
» 1869	9 1/4
» 1871	66 1/4
» 1872	16
» 1873	8 1/4
» 1877	79
Պանք Օթոման	15 7/8
Ռուս. փոխ. 763ի	90 1/8
Եգիպտ. միացեալ	60 7/8
» արտօնաւոր	86 3/4
Տայրա Սանիէ	60
Փոխ. Ռոչիլա	34
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25.40

Փարիզ 13 յունիս.

Գաղղ. Ֆոնտ.	3 0/0	79,27 1/2
» »	4 1/2 0/0	108. 20
Օսմ. Ֆոնտ.		8,25
Փոխ. 1865	Ֆր.	52
» 1869		48
» 1873		42,
Օսմ. Երկաթուղի		42,50
Պանք Օթոման (գ. կ.)		650,
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)		557 50
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)		
» » Արեւելեան		98 1/2
Իտալ. Ֆոնտ.		97,27 1/2
Եգիպտ. միացեալ		303 75
Փոխանակագիր Լոնտրայի վրայ		25,21

Վիէննա 13 յունիս.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	122,20
Բուլմէլիի երկաթուղի	20,20

ԿԷՍ ՕՐ 4,20